

**RUMSTSE SOLDATEN IN DIENST VAN ZIJNE ALDERCHRISTELIJKSTE
MAJESTEIT
DE KONING VAN VRANCKRIJCK 1747 - 1753**

Dit boeiend document over soldaten in dienst van de Franse koning Lodewijk XV wordt in 2 delen gepubliceerd. Vorig jaar publiceerden we reeds het eerste deel en in dit jaarboek brengen we u het tweede deel.

III Engagemment van Gijsbrecht Rugaerts 12/2/1747 gedeserteerd

De Antwerpenaar Gijsbrecht Rugaerts werd in 1747 aangenomen maar deserteerde kort daarop. Verder is van hem geen spoor overgebleven.

Ik ondergeschreven Gijsbrecht Rugaerts zoon van Jacobus Rugaerts en Anna maria Vande Velde geboortig van Antwerpen, zeeldraaier van stiel, verklaar ter goeder trouw en zonder arglist mij geengageerd te hebben aan de vrijheid van Rumst (zo ik daartoe capabel ben) den dienst te doen als militaire militien daar zijne alderchristelijkste majesteit van Vrankrijk zal ordonneren en dat allenelijk maar voor de tijd en termijn van zes eerstkomende jaren welk eerste jaar cours en ingang zal nemen met de eerste maart toekomende mits conditie dat de voorschreven vrijheid mij daarvoor geldende als daar toe ben aangenomen als voorzeid aanstonds te geven drie ducaten engagementsgeld en op conditie nochtans ik afgekeurd zoude zijn door de commissarissen van zijne majesteit dezelve drie ducaten te restitueren mits hebbende voor drinkgeld een halve pattacon en aangenomen zijnde en daartoe geautoriseerd bij zijne majesteit de meergezeide vrijheid van Rumst daarenboven zal gehouden en verobligeerd zijn aan mij als militie en geengageerde ten dienste als voren jaarlijks op mijn order te betalen vijftig gulden courant geld hetwelke ingang nemen zal ten dage als ik de gagie van zijne majesteit zal profiteren en zal aan mij de jaarlijkse voorschreven som moeten betaald worden zes jaar gedurende te beginnen prima maart van dezen jare 1747 en te eindigen zes jaren daarna te weten prima maart 1753 als wanneer afgedankt zijnde of bij overlijden de voorschreven vrijheid daarvan ontlast zijnde ofte zal wezen dan zal deze jaarlijkse som komen te cesseren en dit contract dood en te niet zijn behoudelijk dat mij nochtans a rato van tijd zal moeten betaald worden en voldaan die ik zal hebben gediend en niet verder en al hetgene voorschreven belove ik al geengageerde punctualijk te onderhouden en volbrengen zal als heerlijk man, waarvoor ik verbindde mijn persoon en goederen in forma en tot onderhouden en volbrengen van al hetgene voorschreven hebben wij schepenen benefeffens de geengageerde militair ondertekend en ware het zaak dat ik militair gebrekkelijk kwam te zijn op wat manier het zoude kunnen wezen geen het minste regres

van mij te onderhouden aan deze vrijheid hebbe of kan pretenderen. Actum 12 februari 1747.

Dit is het handmerk van Gijsbrecht Rugaerts mits mij verklarende niet te kunnen schrijven

P. De Clercq

Cornelis De Winter

Joannes vandeWijngaert

Mij present als secretaris N. Jonghmans

IV Engagement van Emanuel Van der Loo 12/2/1747 Afgekeurd

Emanuel Van Der Loo werd te Rumst geboren op 31 december 1705 als zoon van Jan Van Der Loo en Magdalena Mol. Hij huwde op 17 november 1735 Maria Catharina Brias. De ondertrouw dienden zij op hun knieën te vragen en werd door Ludovicus Brias, haar vader, gezegend.

Op 18 maart 1743 trad hij op als voogd over de zoon van Adriaen van Loo x Catharina Klapmans. Het kind was mede-erfgenaar van Elisabeth Jespers x Peeter Corremans en de familie wenste uit onverdeeldheid te treden.

In hetzelfde jaar werd ook zijn huis verkocht.

Op 18 januari 1745 was hij aanwezig op de haafkoopdag van pastoor Bordinck, waar hij een "chocolatpot" kocht.

Op 12 februari 1747 gaf hij zich op als milicien voor de gemeente. Hij werd echter afgekeurd, waarschijnlijk omwille van zijn leeftijd. Hij was op dat ogenblik reeds 42 jaar.

Op kerstavond 1754 kochten hij en zijn vrouw van de erfgenamen van Jan Dierickx x Joanna Verlinden voor 160 g. een huis en hof in de Vissersstraat, op de hoek met het Pisserstraatje.

Op 12 oktober 1767 verkocht zijn dochter Rosa Van Looij met andere erfgenamen Brias de onverdeelde helft van een hofstede met 1 bunder land op de Vosberg, gekomen van hun grootouders Gillis Van Cauwenbergh x Catharina Van Dijck.

Engagementscontract

Ik ondergeschrevene Emanuel Van der Loo zoon van Jan Van der Loo en Magdalena Mol, geboortig van de vrijheid van Rumst en wever van zijn stiel verklaar ter goeder trouw en zonder arglist mij geengageerd te hebben aan de vrijheid voorschreven (zo ik daartoe capabel erkend ben) de dienst te doen als militaire militien daar zijne alderchristelijkste majesteit van Vrankrijk zal ordonneren en dat allenlijk maar voor de tijd en termijn van zes eerstkomende jaren welke eerste jaar cours en ingang zal nemen met de eerste maart toekomende mits conditie dat de voorschreven vrijheid mij daar voor geldende als daartoe ben aangenomen als voorzeid aanstonds te geven vijf pistolen engagementsgeld en op conditie nochtans ik afgekeurd zoude zijn door de commissarissen van zijne majesteit dezelve vijf pistolen voorschreven te restitueren mits hebbende voor drinkgeld een pistool en aangenomen zijnde door commissarissen als voorzeid en daartoe geauthoriseerd bij zijne majesteit de meergezeide vrijheid van Rumst daarenboven zal

gehouden en verobligeerd zijn aan mij als militie en geengageerde ten dienste als voren jaarlijks op mijn orders te betalen zesentachtig gulden courant geld dewelke ingang nemen zal ten dage als ik de gagie van zijne majesteit zal profiteren en zal aan mij de voorschreven jaarlijkse som moeten betaald worden zes jaar gedurende te beginnen prima maart van dezen jare 1747 en te eindigen zes jaar daarna te weten prima maart 1753 alswanneer afgedankt zijnde ten ware ondertussen de vrede getroffen werd alswanneer ook afgedankt zijnde of bij overlijden de voorschreven vrijheid daarvan ontlast zijnde of zal wezen dan zal deze jaarlijkse som komen te cesseren en dit contract dood en teniet zijn behoudelijk dat mij nochtans a rato van tijd zal moeten voldaan worden die ik zal hebben gediend en niet verder; En al hetgene voorschreven belove ik pointuelijk te onderhouden en volbrengen zal als heerlijk man waarvoor ik verbinde persoon en goederen in forma en tot onderhoud hetgeen voorschreven hebben wij schepenen benefens de voorschreven militair ondertekend opdat alles hetgeen voorschreven te beter zoude onderhouden worden en geeffectueerd. Actum 12 februari 1747 en ware het zake ik langer zoude moeten aan den dienste blijven als de zes jaar wij schepenen daar voor als voren hem militair garanderen en voor onze rekening bij foute dien alles over te komen zal zijn

Emanuel van der Loo

Cornelis De Winter Matheus De Vos P. De Clercq Joannes van den Wijngaert In pleno collegio mij present als secretaris N. Jonghmans

V Engagement van Victor Gaspar van Croÿ 20/2/1747

Van de Mechelaar Victor Gaspar van Croÿ is niets meer geweten dan zijn aanwerving. Werd hij afgekeurd of heeft hij werkelijk gediend, dat blijft een raadsel. Men mag echter veronderstellen dat hij niet gediend heeft, aangezien er geen enkele brief van hem bewaard is gebleven in het dossier. Men mag aannemen dat hij, indien hij werkelijk diende, ook dezelfde geldproblemen zal hebben gekend als de anderen.

Ik ondergeschreven Gaspar Victor Van Croÿ zoon van Jan Van Croÿen Catharina Van Leuven geboortig op de Pennepoel onder Mechelen St Catharina en maelder van stiel verklaart gelijk hij doet mits deze ter goeder trouw en zonder arglist mij geëngageerd te hebben aan en ten dienste der vrijheid van Rumst (so ik daartoe erkend ben) de dienst als militaire militie daar zijne alderchristelijkste majesteit van Vrankrijk zal ordonneren en dat voor de tijd en termijn van zes eerstkomende jaren welk eerste jaar cours en ingang zal nemen de eerste maart 1700 zesenvieftig en voleinden zal de eerste maart van het jaar 1700 drieenvijftig mits conditie de voorschreven vrijheid mij daarvoor geldende als daartoe geaccepteerd ben door de commissarissen van zijne majesteit daartoe geautoriseerd voor engagement een somme van tweeneveertig gulden courant en daarboven na mijn tijd geëxpireerd of bij peis of afscheid op wat maniere het zelve zoude kunnen zijn ofte wezen, mits nochtans de vrijheid daarvan

ontslagen zoude zijn, na mijn wederkomst hetzelfde aan wethouder en behoorlijk te laten blijken, aan mij geengageerde zal moeten gegeven worden een som van zeshonderd guldens courant met de intrest dier à drie per honderd en afgekeurd zijnde door voorschreven commissarissen aan mij geengageerde zal gegeven worden voor drinkgeld twee pattacons en wre het zake bij malheur of anderszins kwame gebrekkelijk te worden op wat manier het zoude kunnen of mogen wezen deze vrijhid van mij ontlast zal zijn van mij te onderhouden in geendermaniere, mits ik geen ingezetene dezer vrijheid voorschreven ben, al hetgene voorschreven verklare pointelijk te onderhouden en volbrengen als "heerelijckjonghman" en tot meerdere vastig van het alle gene voorschreven hebben wij schepenen beneffens de geengageerde ondertekend. Actum 20 februari 1700 zevenenveertig

Dit is 't handmerk van Gaspar Victor van Croÿ verklarende niet te kunnen schrijven

P De Clercq

J Rommens; Cornelis De Winter; Matheus De Vos; Joannes vanden Wijngaert

H.F. braeckmans, meier mits d'absentie van de heer drossaard en schout

VI Engagement voor Jan Hoedemaeker

23/2/1747

Van deze milicien, in een der brieven "den polderboer" genoemd, is buiten de aanwerving evenmin verder iets tot ons gekomen.

Mijnheer Jonghmans secretaris van Rumpst tot Contieg

Mijnheer,

hebbe ue missive op heden ontvangen en wij hebben op heden aangenomen Joannes Hoedemaekers, gedoopt tot Antwerpen in de Borghtprochie op dezelfde conditie gelijk de drij eerste, nu op het kasteel zijnde, oud 39 jaren die geen handgeld en heeft willen ontvangen voor dat hij gekeurd en is en ofte hij "quamp" arm ofte been kwijt te worden zal moeten gehouden worden gelijk een ingezetene, wat aangaat emaenuwel van Loye geeft voor antwoord dat zijn eer eerst moet gerepareerd worden die tot Antwerp hem aangedaan is, waarmee blijve na groetenisse,

mijnheer Ue ootmoedigen dienaar P. De Clercq 22 feb 1747

Ik ondergeschreven Jan Hoedemaeker zoon van Matheus Hoedemaeker en Agatha Abrahams geboortig van Antwerpen en handwerker van zijn stiel, verklaar ter goeder trouw en zonder arglist mij geëngageerd te hebben aan en ten dienste der vrijheid van Rumst als lands milicien ofte soldaat waar enen ten dienste daar zijne alderchristelijkste majesteit van Vrankrijk zal ordonneren en dat voor de tijd van zes eerstkomende jaren welk eerste jaar ingaande prima maart eerstkomende en voleinden zal het laatste jaar der zes prima maart van

het jaar 1700 drieënvijftig mits conditie nochtans de vrijheid voorschreven mij daarvoor geldende als ik daartoe ben aangenomen en goedgekeurd bij commissarissen of andere personen daartoe geautoriseerd vier ducaten voor engagement en daarboven jaarlijks een som van zesentachtig gulden en ware het zake ik de volle tijd en termijn voorschreven niet en kwam te dienen 't ware bij peis of afscheid dan zal de vrijheid voorschreven mij maar moeten betalen a rato van tijd die ik zal hebben gediend zonder voordere. En afgekeurd zijnde en daartoe niet bekwaam en ware, zal aan mij moeten gegeven worden een pattacon drinkgeld zonder meer en aangenomen zijnde goedgekeurd zal de vrijheid van Rumst de voorzeide jaarlijkse som op mijn order moeten betaald worden alle half jaren of jaren, al hetgene voorschreven belove te onderhouden als "heerlijk" man, waarvoor verbindde mijn persoon en goederen, present en toekomstige en tot onderhoud van hetgene voorschreven hebben wij schepenen deze benefens onze recruct ofte militien ondertekend, en daarenboven ik geengageerde kwam door dienst van zijne majesteit gebrekkelijk te worden zal daarenboven de vrijheid voorschreven mij moeten onderhouden als andere mensen van de vrijheid onderhouden worden. Actum binnen Rumst 23 februari zeventien honderd zevenenveertig

Dit is 't handmerk van Jan Hoedemakers mits verklarende niet te kunnen schrijven; present sieur Jan Baptist Van Geirtsom als getuige. Jan Bapt Van Geertsam

VII Engagement van Andries Pellenberg   27/2/1747   Afgekeurd

Deze milicien, Nederlander van afkomst, wenste als "heerlijk" jongman de dienstplicht voor Rumst te vervullen, maar werd door het leger afgekeurd.

Ik ondergeschreven Andries Pellenberg, zoon van Cornelis Pellenberg en Joanna Van Erp, geboortig van Limpt onder de meierij van 's Hertogenbos en handwerker van stiel verklaart gelijk hij doet bij deze ter goeder trouwe en zonder arglist mij geengageerd te hebben aan en ten dienste der vrijheid van Rumst (zo ik daartoe erkend ben) ten dienste van zijne alderchristelijkste majesteit van Vrankrijk voor deze vrijheid als landmilicien en dat voor de tijd en termijn van zes eerstkomende jaren welk eerste jaar cours en ingang zal nemen de eerste maart van dezen jare en voleinden zal het laatste jaar prima maart van den jare zeventienhonderd drieënvijftig mits conditie de vrijheid voorschreven mij daarvoor geldende als daartoe bij commissarissen of geautoriseerden ben aangenomen en goedgekeurd, voor engagement een som van vier ducaten en aangenomen zijnde de meergezeide vrijheid daarenboven jaarlijkszal gehouden zijn mij op mijn order te betalen een som van zesendertig gulden en dat zolang als ik zal komen te dienen ofte a rato van de tijd zonder voordere en alsnog daarenboven na mijn wederkomst 't zij bij peis of afgedankt

zijnde met behoorlijke attestatie degene aan wethouders moet blijken dan zal aan mij alsnog moeten betaald worden een som van driehonderd gulden eens met de intrest te dier a drij par cento a rato van de tijd als ik zoude hebben gediend, en afgekeurd zijnde door commissarissen voorschreven aan mij geengageerde zal gegeven worden voor drinkgeld vijf schellingen en ware het zake bij malheur kwame gestropeerd te worden op wat manier het zoude kunnen wezen, de vrijheid voorschreven gehouden zal zijn mij te onderhouden volgens de armen der gezeide vrijheid. Alle hetgene voorz. verklare pointtelijk te onderhouden en volbrengen als heerlijke jonghman en tot meerdere vastigheid hebben wij schepenen deze benefens onze geengageerde ondertekend. Actum 27 februari 1700 zevenenveertig

VIII Engagement van Jacobus Van Ijsendijck

27/2/1747

Van milicien Jacobus Van Ijsendijck, uit Herentals, zijn geen brieven bewaard. Hij diende waarschijnlijk slechts een goed jaar daar hij eind 1748 al opnieuw bij zijn zuster te Herentals verbleef en aanspraak maakte op achterstallige soldij.

Ik ondergeschrevene Philippus Jacobus Van Ijsendijck zoon van Joannes Van Ijsendijck daar moeder af was Margaretha Vermirt en zijnde geboortig van Herentals een der zeven kwartieren van Antwerpenen ..... van zijne stiel verklare ter goeder trouw en zonder arglist mij geengageerd te hebben aan en ten dienste der vrijheid Rumst als landmilitair om te dienen het bataillon ofte plaats waar het zijne alderchristelijkste majesteit van Vrankrijk zal ordonneren en dat voor de tijd en termijn van zes eerstkomende jaren welk eerste jaar cours en ingang nemen zal prima maart eerstkomende en voleinden zal het laatste jaar prima maart van den jare 1753, alles op conditie navolgende dat de vrijheid voorschreven mij daarvoor geldende als daartoe ben aangenomen en goedgekeurd bij commissarissen ofte andere personen daartoe geautoriseerd vijf dukaten voor engagement en daarenboven alsnog jaarlijks ofte a rato van tijd die ik binnen de voors zes jaren zal komen te dienen alle "alve" jaren aan mijn orders te betalen vijf pond groot brabant's courant zijnde tien pond 's jaars boven de koningsgagie Alle hetgene voorschreven belove te onderhouden en te volbrengen als "heerlijke jonghman" waar voreverbinde persoon en goederen in forma, present en toekomstige en tot meerdere vastigheid en volbrengen aan de voren beroepen beloftes hebben wij schepenen deze met onze gewone signature ondertekend Actum 27 februari zeventienhonderd zevenenveertig handmerk van Jacobus Van Ijsendijck mits verklaren niet anders te kunnen schrijven actum 27 februari 1747 present François Marckx en de ondergeschreven als secretaris N. Jonghmans

Brief 1

*Mijnheer Jonghmans secretaris van Rumst, te Kontich
Mijnheer,*

*Na gelezen te hebben Ue missive dat de twee recruten niet en zijn gecompareerd, hebbe verstaan van Leemans die ons de brief heeft gebracht dat Philipus Jacobus Van Ijsendijck nog zoude tot Kontich wezen, waar naar Ue wel eens kunt informeren, en wat aangaat den polderboer Joannes Hoedemaeckers hebbe verstaan dat dezelve op deze avond maar en zijn in de Lelie tot Antwerpen, hope dezelve alle twee zullen compareren also de voor Hoedemaeckers niet en zal gaan naar het kasteel zonder zijn kontrakt, zo zijt zo goed van een letterken te schrijven in de Lelie die Ue daarvan zullen part geven, waar mede blijve, mijnheer,
Ue dienaar P. De Clercq 28/2feb/1747*

Brief van Elisabeth Van Ijsendijck

*Aen mijnheer ionghmanssecretares van rumts tot contighden negen twientigh september uijt herentals maheerick hebbe deere van aenul eens te screijven wegens van onsen broeder fluppens van ijsendeijck die mej ontboden heeft over twee mejnden dat heij twee diecaten van maheergeetsoo dat hem noch achtien guldens souden comen van helt iaermaheer het meijgeseijt dat ick een briefken moet hebben van seijnhedt maer meijnnen broeder on biet dat ick den brief van seijnhaent die maheer self gescreven heeft soo dat maheer meeij soo wel cnbetlen aen mejjn broeder maer maheer doet ons dat plisier van ons eens te laten weten och heijdaer niet gewes en heft op dieen teijt och heij aan ul niet gescreven om om gelt want ick soowde niet geren vornietcomen want het seijn or mejn dier reijsen want ick moet daeriemant toe creijgen die ick moet betalen soover soecken ick van maheerul die goetheijt belieft te hebben van ons met den ersten te screijven
uluijtmoeidigh deiners elisabeth van ijsendijck de suster van fuppusiacobus van ijsendijck wonen ten housen van henderick de poeter tot herentals*

Brief van de secretaris van Herentals

*Mijn heer
den heer N. Jonghmans
secretaris van Rumst etc;
tot contigh*

Domine confrater

Ingevolge ul missive van 27 julij lestle dendienedese dat Elisabeth van ijsendijcksuster van Philippus Jacobus van ijsendijck milicien voor den dorpe van rumpst ingevolge deszelfs acte van engagement in dato 4 meert 1747 gepasseert ditto philippus Jacobus

actuelijck binnen dese stadt is vacerende ende inwoonende bij sijnevoors; suster Elisabeth ende dat den ondergeteekenden d. philippus jacobus van ijsendijck gesien ende gesproken heeft ten huijse van sijne voorn suster op 30 desersoo dat ulgemeijnte voor geene quaedebetaelinghe besorght moet wesensijnde d. Elisabeth bij desen geauthoriseert tot het ontfangen der verschuldepenn. Haeren broeder philip jacobus uijtten hoofde voors; competerende mits den selven om redenen daer over voor alsnogh ter tijt niet en cannoghtemagh vaceren, blijvende in alle voorvallende occasien met veel respect ende offers van dinst

Uedwdienaer

J.B.Verhagen secretaris 1748

domine confrater herentals 31 julij 1748

IX Engagement van Christiaen Pieters

3/2/1748

Christianus Pieters, Antwerpenaar van geboorte, diende het grootste gedeelte van zijn tijd te “Aver de Grace”, een ons onbekende plaats in Normandië. Hij schreef aan het dorpsbestuur drie bedelbrieven, in een abominabel slecht dialect.

Ik ondergeschrevene bekenne en verclare mij deugdelijk geengageerd te hebben voor en ten dienste van de heerlijkheid en vrijheid van Rumst als militien om in de voorschreven kwaliteit te dienen voor dezen voorschreven dorpe ten dienste van zijne alderchristelijkste majesteit van Vrankrijk in de bataillons daar het de commissarissen bij zijne majesteit daartoe gesteld zullen goedvinden en ordonneren op conditie nochtans dat de voorschreven vrijheid mij jaarlijks geven zal een som van vijftig gulden 's jaars en daarenboven alsnog twee stuiver daags gedurende de tijd van zes jaren, of voor zo lang als bij rate van tijde die ik zal komen te dienen alle en ingevolge de ordonnantie bij zijne majesteit geemaneerd en daarenboven alsnog voor premium die den voorschreven dorpe mij zal moeten geven ofte voor engegement een som van vier dukaten nochtans maar dezelve ducaten te betalen de dag van mijn vertrek als ik zal zijn ofte wezen aangenomen bij commissarissen als voorschreven mitsgaders nochtans dat den meergezeiden dorpe middelertijd zo lang in dienste niet zal wezen ofte aangenomen aan mij geengageerde deugdelijk voor mijn verteer te geven als zijnde voor daggeld tien stuiver en een halve zolang als niet ben aangenomen ofte goedgekeurd; Alle hetgene voorschreven belove te onderhouden waarvoor ik als geengageerde verbinde mijn persoon in formeactum binnen Rumst ter extraordinaire vergadering dezen derden februari 1700 achtenveertig

Get:

Dit is het handmerk van Kerstiaen Peeters

Wij present Pr. Grament

Mij present Francus Marckx

Wij drossaard en schepenen dezer vrijheid van Rumst mitsgaders de bedezetters respectieve der zelve plaatse als representerende het corpus dezer gemeente, verklaren bij deze wel en deugdelijk aangenomen en geengageerd te hebben Christiaen Peeters, geboortig van Antwerpen, om ingevolge de ordonnantie van zijne alderchristelijkste majesteit van date vijf en twintig novembris laatstleden ter ontlasting van dezen dorpe gedurende de tijd van zes achtereenvolgende jaren te dienen in kwaliteit van militien in de bataillons daar en waar het van wegen de commissarissen van zijne majesteit zal weze geordonneerd idque ten advenant van zesentachtig guldens courant geld jaarlijks welke voorschreven zes jaren beginnen zullen van op heden date dezer, zijnde de dag van zijn vertrek, welke voorschreven somme alzo van drij tot drij maanden dus in vier egale portien aan dezelve Christiaen Peeters of aan degene bij hem te nomineren zal worden betaald en alzo vervolgentlijk tot de expiratie van den zesden jare ofte naar rate van tijd dat dezelve zal hebben gediend voor welke somme wij regeerders voornoemd verbinden persoon en goederen alsmede het corpus en inkomen dezer gemeente van Rumst voorschreven. Belovende in deszelfs naam al hetgene voorschreven te zullen effectueren onder obligatie van deszelfs persoon en goederen; In teken der waarheid hebben wij deze tegenwoordige door onze gezworen secretaris laten depecheren, registreren en ondertekenen mitsgaders onzen schependomszegel op 't spatium dezer doen drukken in het jaar ons heere als men schreef duizend zevenhonderd achtenveertig in de maand van februari drij dagen

Brieven van Christiaen Pieters

Brief 1

Desen brief sal men

Bestellen aen monsoer den bergenmesster van rüemts

1748 betaelt voor port van antwerpen 0-6

Francüsmaers bergen mester van rüemsscrisstaen peters soldadt vor het doerp van rüemsacourt ge mackt van drij plaketten dagelijks en heeft daer van noogh gen duidjt gesien want het hantgeldt is tegen wordigh op daer om koemdt hatelijck en brendt mij mijn daghgeldt och ick neem onder een ander regemendt nieuw aen tgeltdt üytoorder van mij ofecieren daer op en toef niet van weghbleijven

Hier meden ben ick ül dienaer

Criesstaen Peeters

Monsieur fransiscus merckx

borgemeter de rümst an brabant

par mallien

andiliganse

Uijtaver de grace den 23 1748

*seer live ende welbeminden vriendtsoo dient desen volgens de clarasie van mijnen capitijn met naembonnersaü in het regiment de borge de berije gearriveert op den 26 apriël soe dat wij veel geleden hebben naekt ende boldt sijn gearrivert aen ue versockende bij ue welnemen te senden mijn drij manden gagie want wij het wel noedigh hebbe al hoe wel wij voor sien sijn altijd te doen als brave mannen opende binnen cortijd tot brabanttrcomen want wij op ons arrivementmarsch verdighstaen opende in min ende vrindschap malkanderen te spreckene ende om sito geldt te senden tot voldan e van mijn rijse want ick geen soeckene ende ge caüse en hebbe en het regiment geen en gheftsijdt dan soegodt van te voldoen aen mijn versoeck van sito geldt te senden dit donde sal ick mij seggen te wegen U D W dinaer Cristianuspiters
 nota dat mij adres is Cristianuspiters in de companie van den heerecaptijnBonnsaeu onder het regiment de borge de berrie a avedegrace
 sijdt soo goedt van te groeten willem walraven mijnen miester*

Brief 2

monsieur van riem fransis merckx borgeister van Ruemst tot contigh in de post om te beandigen aen den selven borgemiester a brüssel en braban par malines

andiligans voor desen brief moet betaelt worden de somme van seventien stuivers 17 sols

üjrtaver de grace den 20 meij 1748

seer goeden ende welbeminden vriendt soed intdesen om ul van herte te groeten niet twijfelende ofte ul hebt mijnen eersten brief wel ontfangen mij verwonderende als dat u mij niet en sijt antwoordende maer mij duckt als dat het niet gaedt gelijk het spreekwordt luydt uijter hoegen uijterherte maer mij duckt als dat dat niet redelijck en waerter wijlen wij soe veel op ons roete hebben geleden dat wij al naekt ende blodt sijnen wij van den koenick niet en sijn crijgende want wij lopen hier als verloren schapen want hier geen duijt te winnen en is en in teken des warheijdt heeft mijnen capitijn dit geteckend versoecken mij van mijne gagie geliven te senden onderhalven ginne met den post want geen geldt hier compt te mackeren want mijne cameraden die met mij gecomensijn al geldt hebben gecregen soover sockeick van sito aentwordt en geldt te senden want sal trachten altijd te toen eneenen braven soldaet te sijn niet twijfelende ofte sal binnen twelf dagen uijt mijnen nodt sijn ende sal mij seggen te wesen ul dienaer ende soldaet voor mijnen tijdt

Cristianus Pieters

adres is cristianus pieters soldaet onder het regiment de borge in de companie van den heere capitijn bonnefau liggende in aver de grace en normandie

je certifie que le nommé Chrisane pieters est soldat de notre compagnie et besoin de ce quildemand

Bonnefau capitaine

Brief 3

desen brief sal men bestellen aen den heer secretaris van ruemst wonnede tot contigh

heer schepenen ende secretaris van ruemts wilt togh soo goet sijn van gou over te komen als gij kont om mijn dachgelt te brengen het welck bestaet in 24 schellingen corantgelt want men spreek dagelijckx van vertrecken gij sult weten dat castiaen peters sonder geldt is en brenght gij mij gels niet soo gaen ick oneder een ander rigement want men treckt vrijwilligens onder de osaerensoog aen ick oder en van gelijk ensoo spreck joannes de keuster ende sij versoecken drij maenden op vorraet oft anders en vertrecken wij van het casteel niet het welck wij dagelijckx verwachten want men spreck van nairbrusselen te gaen ende sondergelt en konde wij niet leven ende mijn heer den secretares wilt togh soo goe tsijn van mijn een briefken mede te geven als dat ick bij u geweest hebt.

X Engagement Peeter Vanden Brande**5/2/1748**

Hij werd geboren te Rumst op 1 december 1729 als zoon van Hendrik Vanden Brande en Catharina Coopman. Dit echtpaar leende in 1730 honderd gulden om een nieuwe schuit te laten maken. Als onderpand hiervoor stelden zij een huis en hof van 40 roeden te Heindonk aan de Bergen. In 1739 kochten ze een schuurke in de Visserstraat.

Peeter Vanden Brande diende slechts enkele maanden, daar bij de ondertekening van de Vrede van Aken op 18 oktober 1748 zijn diensttijd afgelopen was. Waarschijnlijk had hij echter de zucht naar avontuur te pakken want jaren later, op 30 augustus 1762, verklaren de Rumstse schepenen dat Anna Catharina Vanden Brande uit Mechelen en 3 uitlandige broers van wie men denkt dat ze niet meer in leven zijn, enige erfgenamen zijn van Peter Vanden Brande uit Rumst, in 1755 in Indië op het compagnieschip "De Mossel" overleden.

Wij drossaard en schepenen dezer vrijheid van Rumst mitsgaders de bedezetters respectieve der zelve plaatse als representerende het corpus dezer gemeente, verklaren bij deze wel en deugdelijk aangenomen en geengageerd te hebben Petrus Vanden Brande, Hendrikszone, geboortig van deze parochie voorschreven, om ingevolge de ordonnantie van zijne alderchristelijkste majesteit van date vijf en twintig novembris laatstleden ter ontlasting van dezen dorpe gedurende de tijd van zes achtereenvolgende jaren te dienen in kwaliteit van militien in de bataillons daar en waar het van wegen de commissarissen van zijne majesteit zal weze geordonneerd idque ten advenant van zesentachtig guldens courant geld jaarlijks welke voorschreven zes jaren beginnen zullen van op heden date dezer, zijnde de dag van zijn vertrek, welke voorschreven somme alzo van drij tot drij maanden dus in vier egale portien aan dezelve Peeter Vanden Brande of aan degene bij hem te nomineren zal worden betaald en alzo vervolgentlijk tot de expiratie van den zesden jare ofte naar rate van tijd dat dezelve zal hebben gediend voor welke somme wij regeerders voornoemd verbinden persoon en goederen alsmede het corpus en inkomen

dezer gemeente van Rumst voorschreven. Belovende in deszelfs naam al hetgene voorschreven te zullen effectuieren onder obligatie van deszelfs persoon en goederen; In teken der waarheid hebben wij deze tegenwoordige door onze gezworen secretaris laten depecheren, registreren en ondertekenen mitsgaders onzen schependomszegel op 't spatium dezer doen drukken in het jaar ons heere als men schreef duizend zevenhonderd achtenveertig in de maand van februari drij dagen Ik ondergeschrevene bekenne en verklaren mij geengageerd te hebben voor en ten dienste van de vrijheid van Rumst als militien te dienen voor dezen dorpe ten dienste van zijne alderchristelijkste majesteit voorschreven daar en waar het zijne commissarissen van zijne majesteit voorschreven zullen goedvinden en ordonneren mits conditie dat de voorz vrijheid van Rumst mij geven zal voor premium een som van vijftig guldens 't jaar gedurende de tijd die ik zal komen te dienen volgens reglement en daarenboven twee stuiver daags en voor engagementsgeld vier ducaten te betalen het voorschreven engagement de dag van mijn vertrek naar het garnizoen en niet eerder en zolang in de dienst niet zal wezen te weten van de dag van mijn engagement tot vertrek zal deze vrijheid verobligeerd zijn van dagelijks voor mijn verteer te geven tien stuivers en twee oorden en nog bij besprek te geven aan mijn vader als ik vertrekken zal een som van vijf gulden negentien stuiver en niet eerder. Alle hetgene belove ik ondergeschrevene te onder houden en verbinde mijn persoon in forma. Actum binnen Rumst ter extraordinaire vergadering deze 5 februari 1748

Dit is het handmerk van Peeter van den Brande Hendrikszone mits mij verklarende niet te kunnen schrijven, en present Peeter Gramment, Peeter De Clercq, Jan Rommens, Matheus De Vos en Cornelis De Winter schepenen, mitsgaders Jan Baptist Roels en Francois Marckx bedezetters.

Actum deze ut supra mij present als secretaris N. Jonghmans.

XI Engagement van Joannes Jacobus De Ceuster (maart 1748)

Van deze milicien, geboortig van de Sint-Jacobsparochie te Antwerpen, waar zijn ouders in de Paradijsstraat woonden, zijn ons de verdere lotgevallen onbekend. Ook hij diende slechts enkele maanden.

Ick onderschreve bekenne ende verclare mij deugdelijck geangageert te hebben voor en ten dinste van de vrijheijdt van Rumpst als militien om in de voorschreve qualijtjt te dienen voor deze voors. Vrijheijdt ten dinste van sijne alderchristelijckste majesteijdt van vranckrijck in de bataillonsdaer het de commissarissen bij sijne majesteijdt daer toe gestelt sullen goetvinden ende ordonneren op de conditie nochtans dat de voorsvrijheijdt mij jaerlick geven sal een somme van vijftigh guldens tjaers gedurende den tijde van sessejaeren ofte voor soo lange als bij rate van tijde die ick sal comen te diene alle ende

ingevolghē d' ordonnantie bij sijne majestijdt geemaneert ende daer en boven al noch voor premium die de voorsvrijheijdt hun militien sal moeten geven voor angagementgelt vijftien ducaeten ende het selve angagement aen mij ondergeschreve militien te geven soohaest bij commissarissen van sijne majestijdt door toe geauthoriseert sal wesen aengenomen mitsgaders nochtans dat de meergeseyde vrijheijdt middelertijdt soolanghe in dinstē niet sal wesen ofte aengenomen bij commissarissen daegelijck voor mijn verteir te geven eenen (dernicse) schellinck alle het gene voorsgelove te onderhaude waervoore als geangeerde verbinde mijnen persoon ende goedere in forma actum binnen concticq desen 20 februarij 1748

dit is het hantmerck van Joannes Jacobus De Ceuster gebortigh van antwerpen st jacobusprochie (jacobussone in de parodijstraet) present philippus van der herte ende francois marckx borgemeester van Rumpst

Wij drossaard en schepenen dezer heerlijkheid en vrijheid van Rumst mitsgaders de bedezetters der zelve plaatse als representerende het corpus dezer gemeente verklaren bij deze wel en deugdelijk aangenomen en geengageerd te hebben Joannes Jacobus De Ceuster, geboortig van Antwerpen, om ingevolge de ordonnantie van zijne alderchristelijkste majesteit van date vijftewintig november laatstleden tot ontlasting van dezen dorpe gedurende de tijd van zes achterevolgende jaren te dienen in kwaliteit van milicien in de bataillons daar en waar het wegens de commissarissen van zijne majesteit zal wezen geordonneerd idque ter advenant van vijftig gulden courant geld jaarlijks. Welke voorz zes jaren beginnen zullen van op heden dage dezer zijnde de dag van zijn vertrek welke voorzomme alzo van drie tot drie maanden dus in vier egale portien aan dezelve Joannes Jacobus De Ceuster of degene bij hem te nomineren zal worden betaald en zo vervolgentlijk tot de expiratie van den zesden jare of naar rate van de tijd dat dezelve zal hebben gediend, voor welke so wij regeerders voornoemd verbinden persoon en goederen alsmede het corpus en inkomen dezer gemeente van rumst voorschreven; belovende in deszelfs naam al hetgene voorschreven te zullen effectueren onder obligatie van deszelfs persoon en goederen. In teken der waarheid hebben wij deze tegenwoodige door onze gezworen secretaris laten depecheren, registreren en ondertekenen, mitsgaders onze schependomszegel op spacium dezer doen drukken. In het jaar onzesheere als schreef eenduizend zevenhonderd achtenveertig in de maand (februari) maart dagen

Leo Vermeulen